

NOTĂ ASUPRA UNEI MONEDE ROMANE DE LA SUCIDAVA

de CARMEN MARIA PETOLESCU

În anul 1854 a fost descoperit la Sucidava un mormânt cu un inventar destul de bogat¹; între obiectele scoase la lumină se afla și o monedă, pe care Dimitrie Papazoglu o descrie astfel:

"Un ban de aramă de mărimea întii, bine descifrat, pe care se vede pe de o parte imaginea împăratului Marc Aureliu, cu descripția împrejur Aureliuș Caesar Augustus, iar pe cealaltă se vede, pe de altă parte, un ostaș cu coif purtând un drapel pe spinare și cu descripția care abia se descifrează, fiind ruginit pe margine, tributū XIV".

De remarcat că descrierea lui Papazoglu este destul de corectă, permițându-ne a determina moneda cu exactitate:

Av. AVRELIVS CAES AVG PII F. Bustul împăratului, drapat, cui-rasat spre dr.

Rv. TR POT XIII COS II, în cîmp SC. Marte nud, mergînd spre dr., ține șulița transversal și trofeu pe umărul stîng.

Cohen², 757; RIC, 1352; BMC, 2102; Anne S. Robertson, Roman Imperial coins in the Hunter coin Cabinet, II, 1971, p.291, nr.89, pl. 80. Sestertius. Anii 159-160 e.n.

Considerăm că moneda este deosebit de importantă pentru datarea mormîntului (a doua jumătate a sec.al II-lea e.n.), a cărui descoperire aproape că a trecut neobservată².

NOTE

1 D.PAPAZOGLU, Excursiune arheologică, București, 1854 (vezi și "Monitorul Oficial", nr.153, din 11 iulie 1854). Cf. încă Dosar MNA, 1865, fila 139, nr.1-11. Considerăm util, pentru informarea specialiștilor în problemele arheologiei Daciei romane, a da descrierea întregului inventar al mormîntului pe care o face Papazoglu: "Aceste 11 obiecte de antichitatea cea mai mare și de interes istoric s-au găsit în satul Celei, în districtul Romanși, într-un sarcofag zidit cu cărămidă mare ne era lângă locul ce s-a trimis în Capitală și care s-a publicat prin Monitorul Oficial nr.153, de la 11 iulie, în prezența Măriei Sale Domnitorului Nostru.

Cetatea română Șleibida, astăzi unde s-a găsit sarcofagul acela, anul 1854 ce fu deschis.

Un inel, verigă de aur care este sculptat pe din afară cu litere latine și eline, scris în limba elenă în prescurtare (trăind în Atena am murit în casa lui Drusus), iar pe din lăuntru iarăși cu litere eleno-latine este sculptat numele Eu (Vrolutris).

23 frunze de aur subțiri, din care două mai mari presate ca frunze de stejar, 6 mijlocii ca frunza de dafin, iar 15 mai mici desigurate în bucăți.

O pereche de cercei de aur, fiecare cu cîte două atîrnături pe lănțulețe, în vîrf cu cîte două pietre albastre de safir și cu cîrligele lor de atîrnat, iar în mijlocul lor se vede locul unde ar fi fost pietre înfipte care se văd putrezite.

O cataramă de argint lucrată în mijloc cu griliajuri foarte admirabil și fin, însă în parte rupte acele grile.

O mică cutie de aramă subțire în forma unui clopoțel, închisă în margine, care aflîndu-se puțin mîncată de rugină se vede într-însa un mic bulgăre de o compoziție necunoscută, iar la cutie aflîndu-se o mică bucea prin care se vede că ar fi fost atîrnată de gîtul moartei, căci este de admirat o bucățică de găitan de mătase răsucit ce s-a păstrat neputrezit în acea bucea 17 secole.

Un ban de aramă de mărimea întîi, bine descifrat, pe care se vede pe de o parte imaginea împăratului Marc Aureliu, cu descripția împrejur Aurelius Caesar Augustus, iar pe cealaltă se vede, pe de o parte, un ostaș cu coif purtînd un drapel pe spinare și cu descripția care abia se descifrează, fiind ruginit pe margine, tributî XIV.

2 instrumente de aramă pentru lucru de damă.

O mică mărgea rotundă albastră.

O bucată de smoală neagră și una de pucioasă.

5 bucăți sticlă care este flaconul sau lăcrimarul, ce se obișnuia a se pune la morți în morminte, însă găsit spart.

3 ulciorașe de pămînt între care unu este mai mare, bine conservate, prin ele obișnuiau a se pune apă și grîu în morminte".

- 2 Numai inelul cu inscripție a fost publicat de Grigore G. Tocilescu, în "Archaeologisch-epigraphische Mitteilungen", 17, 1894, p.11, nr.5. Vezi D. Tudor, Oltenia romană, ediția a 3-a, București, 1968, Supplementum epigraphicum, nr.370 (cu bibliografia privind descifrarea și interpretarea inscripției de pe acest inel). Inelul se află acum expus în Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România.

NOTE SUR UNE MONNAIE ROMAINE DE SUCIDAVA

Résumé

En 1854, on a découvert à Sucidava un riche tombeau d'une femme, avec une monnaie en bronze (sestertius) de Marc Aurèle; à l'aide de la description qu'en fait D. Papazoglu, l'auteur établit qu'il s'agit d'une monnaie du type RIC, 1352, datant des années 159-160 de n.è.